

Til lovforslag nr. L 168

Folketinget 2011-12

Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 30. maj 2012

Betænkning

over

Forslag til lov om frikommuner

[af økonomi- og indenrigsministeren (Margrethe Vestager)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Økonomi- og indenrigsministeren har stillet ændringsforslag nr. 1-3, og Det Konservative Folkepartis medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 4.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 25. april 2012 og var til 1. behandling den 10. maj 2012. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og økonomi- og indenrigsministeren sendte den 29. marts 2012 dette udkast til udvalget, jf. KOU alm. del – bilag 96. Den 3. maj 2012 sendte økonomi- og indenrigsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 samrådsspørgsmål, jf. L 168 – samrådsspørgsmål A, til økonomi- og indenrigsministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et åbent samråd med udvalget den 10. maj 2012. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, som lå til grund for besvarelsen af spørgsmålet, jf. svar på spørgsmål 1.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til økonomi- og indenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af EL og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af økonomi-

og indenrigsministeren stillede ændringsforslag. Flertallet stemmer imod ændringsforslaget fra KF.

Venstres medlemmer af udvalget finder, det er vigtigt at sondre mellem, hvad der er offentlige kerneopgaver, som kommunerne skal tilbyde, og de opgaver, der ligger ud over den offentlige serviceforpligtigelse. Venstre mener, at kommunerne bør fokusere på, hvad der er den kommunale serviceforpligtigelse. Tilkøbsydelse ligger ud over den kommunale serviceforpligtigelse og bliver i dag dækket af det private marked på bedste vis.

Venstre vurderer, at der kan være en række problemer ved at tillade kommunale tilkøbsydelse, herunder bl.a. at det dels er et brud med, hvad der traditionelt set er et kommunalt ansvarsområde, dels ensbetydende med, at kommunen driver selvstændig erhvervsvirksomhed. Der er tillige en risiko for, at der indføres brugerbetaling ad bagvejen, hvis kommunerne får adgang til at levere tilkøbsydelse – f.eks. ved at kommunerne vil sænke serviceniveauet og lade borgerne betale for ydelse, som i dag er gratis i hjemmeplejen, hvormed borgerne reelt påføres en ekstraskat ad bagvejen. Der er ligeledes risiko for konkurrenceforvriddning på grund af krydssubsidiering, hvor prisen for den offentlige tilkøbsydelse holdes kunstigt nede.

I forbindelse med frikommuneforsøget lægger Venstre afgørende vægt på at adskille den del af den offentlige service, som borgerne er visiteret til, fra tilkøbsydelse i selvstændige selskaber. »Firmatiseringen« skal medføre, at der skabes fuld åbenhed om prisfastsættelsen, og dermed forhindre, at kommunerne bruger nogle af pengene fra kasser, hvor de har monopol, til at dumpe prisen på de markeder, hvor der er konkurrence.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer dog for de stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlemmer af udvalget finder, at lovforslaget trods intentionen ikke giver kommunerne mere frihed. Det er EL's opfattelse, at de fritagelser for gældende regler

og love, som loven giver kommunerne, vil forringe vilkårene for brugere af den kommunale service til børn og ældre.

EL deler flere af de bekymringer, som høringsbidragene fremfører, over, hvad EL opfatter som forringelser på centrale velfærdsområder. Fravigelsen af kvalifikationskravet til at undervise i folkeskolen, jf. lovforslagets § 8, vil efter EL's opfattelse med overhængende fare føre til ikke blot en forringelse af undervisningen, men også en undergravning af løn og arbejdsvilkår for lærerne.

På samme måde er det EL's opfattelse, at tilkøbsydelse i hjemmeplejen, jf. lovforslagets § 28, vil undergrave de solidariske velfærdsordninger, som arbejderbevægelsen har kæmpet for at opbygge gennem årtier. Tilkøbsydelse vil efter EL's mening give kommunerne incitament til – under den nuværende nulvækst i kommunerne – at sænke serviceniveauet, med henvisning til at servicen kan tilkøbes. Tilkøbsydelse fører derfor til brugerbetaling, som igen leder til øget ulighed i det danske samfund.

Ligeledes mener EL, at det er den helt forkerte vej at gå, når kommunerne skal kunne gøre deres elektroniske medier til reklamesøjler, jf. lovforslagets § 29. Det er efter EL's opfattelse en forkert måde at løse kommunernes økonomiske trængsler på, fordi det underminerer troværdigheden og giver private virksomheder mulighed for at dominere det offentlige rum, som bør være fri for dominansen af private kommercielle interesser. EL så hellere, at frikommuneforsøg indebar mulighed for, at kommunerne kunne oprette produktionsvirksomheder, som kunne skabe velstand og beskæftigelse og på den måde udgøre en varig forbedring af kommunernes økonomiske trængsler, som kommunerne er blevet påført af den tidligere regering.

På den baggrund kan EL ikke støtte forslaget.

Et *andet mindretal* i udvalget (KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag. Mindretallet stemmer imod de af økonomi- og indenrigsministeren stillede ændringsforslag. Såfremt mindretallets ændringsforslag ikke vedtages, vil Det Konservative Folkeparti stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Det Konservative Folkeparti stemmer imod frikommunelovforslaget, hvis KF's ændringsforslag om fjernelse af frikommuneforsøgsmuligheden vedrørende tilkøbsydelse (lovforslagets § 28) ikke støttes.

KF finder, at tilkøbsforsøg giver en oplagt risiko for konkurrenceforvridning og for udhuling af kerneydelserne og rummer elementer af skjult brugerbetaling. Tilkøbsydelse kommer også let til at erstatte ydelser, som borgeren ellers var berettiget til efter f.eks. serviceloven. Endelig er det meget svært at undgå, at tilkøbsydelse udbydes under gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at producere ydelsen, og dermed rummer konkurrenceforvridning i forhold til private virksomheder.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af økonomi- og indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af KF):

Til § 6

1) *Stk. 5* affattes således:

»*Stk. 5.* Staten refunderer 50 pct. af en frikommunes udgifter til mentorstøtte efter stk. 1-4.«

[Ret til 50 pct. refusion af mentorstøtte for frikommuner]

Til § 11

2) Henvisningen »afsnit II A« ændres til: »afsnit II«.

[Rettelse af korrekturfejl]

Til § 13

3) I *stk. 1* indsættes som 2. *pkt.*:

»Klima-, energi- og bygningsministeren kan ved godkendelse efter 1. pkt. samtidig godkende, at byggelovens § 16, stk. 5, ikke finder anvendelse.«

[Præcisering af ministerens godkendelsesbeføjelse]

Af et *mindretal* (KF), tiltrådt af et *mindretal* (EL):

Til § 28

4) Paragraffen med tilhørende overskrift udgår.

[Tilkøbsydelse udgår]

Bemærkninger

Til nr. 1

Kommunerne kan efter gældende regler bl.a. bevilge mentorstøtte til unge under 30 år, som er omfattet af en indsats efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, hvis de begynder et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår. Formålet er at give den unge en god start på uddannelsen. Kommunerne får efter gældende regler refusion fra staten på 50 pct. af udgiften til mentorstøtte.

Det indgår i frikommuneforslaget, at frikommunerne generelt skal kunne tilbyde mentorstøtte til unge under ordinær uddannelse, f.eks. hvis der er behov for støtte til at fastholde den unge i uddannelsesforløbet. Frikommunen skal efter forslaget selv afholde den fulde udgift til mentorstøtten.

Det foreslås, at frikommunerne får 50 pct. refusion af mentorstøtte efter denne bestemmelse. Derved får frikommunerne samme refusionsprocent som ved mentorstøtte i øvrigt, og incitamentet til at gennemføre den ekstra mentorindsats, som frikommunerne får mulighed for, er neutral i forhold til det, der gælder for mentorstøtte generelt.

Der vurderes at være offentlige merudgifter som følge af forslaget på ca. 0,2 mio. kr. årligt svarende til ca. 800 ekstra mentortimer årligt. Udgifterne vil være omfattet af en refusionsprocent på 50, så merudgifterne for frikommunerne udgør 0,1 mio. kr. og merudgifterne for staten udgør 0,1 mio. kr.

Idet forslaget træder i kraft den 1. juli 2012, forudsættes de økonomiske konsekvenser at have halv effekt i 2012. Merudgifterne er i 2012 så marginale, at de ikke omfattes af nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Økonomiske konsekvenser af forslag om refusion ved udvidet mentorstøtte

Mio. kr., 2012-priser	2012	2013	2014	2015
Stat i alt	0,0	0,1	0,1	0,1
Kommuner i alt	0,0	0,1	0,1	0,1
Stat og kommuner i alt	0,0	0,2	0,2	0,2

Til nr. 2

Det foreslås at korrigere henvisningen til tilbudsloven. Beløbsgrænsen for offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II B er fastsat i afsnit II i tilbudsloven.

Til nr. 3

Det følger af byggelovens § 16, stk. 1, at byggearbejder, der er omfattet af lovens § 2, ikke må påbegyndes uden en byggetilladelse fra kommunalbestyrelsen. Byggelovens § 16, stk. 3, definerer en række bygningstyper, hvor kommunen ikke skal foretage en vurdering af de tekniske forhold.

I byggelovens § 16, stk. 5, er fastsat en undtagelse til denne bestemmelse, idet kommunalbestyrelsen fortsat skal foretage en vurdering af brandforhold ved jordbrugserhvervets avls- og driftsbygninger samt industri- og lagerbygninger, hvor installationerne har et begrænset omfang, hvor bygningen kun har en etage, og hvor bygningen har en let

tagkonstruktion. Tilsvarende gælder i sager om sammenbyggede enfamiliehuse med over to husstande, herunder række- og kædehuse.

Det foreslåede 2. pkt. indebærer, at ministeren ved godkendelse af forsøg efter lovforslagets § 13, stk. 1, 1. pkt., samtidig kan godkende forsøg, hvor byggelovens § 16, stk. 5, ikke finder anvendelse, således at der ikke skal ske en vurdering af brandforhold ved jordbrugserhvervets avls- og driftsbygninger samt industri- og lagerbygninger, hvor installationerne har et begrænset omfang, hvor bygningen kun har en etage, og hvor bygningen har en let tagkonstruktion, eller hvor der er tale om sammenbyggede enfamiliehuse med over to husstande, herunder række- og kædehuse.

Til nr. 4

Der ønskes ikke etableret muligheder for tilkøb i frikommuneloven, hvorfor lovforslagets § 28 med dette ændringsforslag foreslås slettet.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

Simon Kollerup (S) Annette Lind (S) Jan Johansen (S) Kirsten Brosbøl (S) Lennart Damsbo-Andersen (S)

Mette Reissmann (S) Rasmus Prehn (S) Liv Holm Andersen (RV) fmd. Hans Vestager (RV) Nadeem Farooq (RV)

Annette Vilhelmsen (SF) Lisbeth Bech Poulsen (SF) Lars Dohn (EL) Rosa Lund (EL) Stine Brix (EL) Erling Bonnesen (V)

Michael Aastrup Jensen (V) Martin Geertsen (V) Jacob Jensen (V) Jan E. Jørgensen (V) Sophie Løhde (V)

Anni Matthiesen (V) Hans Christian Thoning (V) Morten Marinus (DF) Mikkel Dencker (DF) Karina Adsbøl (DF)

Mette Hjermind Dencker (DF) Leif Mikkelsen (LA) Mike Legarth (KF) nfmd.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	9
Socialdemokratiet (S)	44	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	16	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 168

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
2	Høringssvar og høringsnotat, fra økonomi- og indenrigsministeren
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Kopi af henvendelse af 8/5-12 fra Danmarks Lærerforening til Børne- og Undervisningsudvalget vedrørende lovforslaget
5	1. udkast til betænkning
6	Ændringsforslag, fra økonomi- og indenrigsministeren
7	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 168

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om oversendelse af ministerens talepapir til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål A, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
2	MFU spm. om en redegørelse for lovforslagets konsekvenser for vilkårene for og udviklingen i landdistrikterne, til økonomi- og indenrigsministeren og ministeren for by, bolig og landdistrikter, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvorvidt ministeren kan afvise den bekymring, som bl.a. en række sundhedsorganisationer har givet udtryk for, at frikommunelovens gennemførelse kan betyde et pres for øget brugerbetaling på nogle områder – også efter frikommuneforsøgenes ophør, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministrenes svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelse af 8/5-12 fra Danmarks Lærerforening, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om ministerens kommentarer til, at frikommunelovens gennemførelse kan betyde et pres for indførelse af tilkøbsydelse på nogle områder – også efter frikommuneforsøgenes ophør, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om oversendelse af en orientering om den planlagte evalueringsproces vedrørende frikommuneforsøget, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om bekræftelse af, at man ved vedtagelse af et ændringsforslag, der fjerner § 28 i lovforslaget, sikrer, at tilkøbsydelse helt udgår af regeringens lovforslag, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 168

Samråds- spm.nr.	Titel

A Samrådssp. om en redegørelse for regeringens linje i forhold til svar på kommunernes ønsker til frikommuneforsøget, til økonomi- og indenrigsministeren